

УДК 658.56(075) 005.915

Сініцин І.П., д.т.н., с.н.с.¹;

Сироватський Л.А.¹;

Милашенко Ю.І.²

¹ ТОВ науково-дослідний інститут автоматизованих комп'ютерних систем "Екотех".

² Київський Національний економічного університет.

Особливості автоматизації процесів первинного обліку наявних ресурсів військових частин Збройних Сил України

Особенности автоматизации процессов первичного учета имеющихся ресурсов воинских частей Вооруженных Сил Украины

Peculiarities of automation of processes of primary accounting of available resources of the military units of the Armed Forces of Ukraine

Резюме. Стаття присвячена аналізу особливостей автоматизації процесів первинного обліку наявних ресурсів у військових частинах Збройних Сил України.

Резюме. Стаття посвящена анализу особенностей автоматизации процессов первичного учета имеющихся ресурсов в войсковых частях Вооруженных Сил Украины.

Resume. The article is devoted the analysis of features of automation of processes of primary account of present resources in military parts of Armed Forces of Ukraine.

Ключові слова: первинний облік оборонних ресурсів, програмна система, автоматизована система, інформаційний масив.

Ключевые слова: первичный учет оборонных ресурсов, программная система, автоматизированная система, информационный массив.

Keywords: primary account of defensive resources, programmatic system, automated system, informative array.

Постановка проблеми

Одним з головних завдань сучасних систем організаційного управління є забезпечення можливості прийняття обґрунтованих рішень посадовими особами органів військового управління, особливо в умовах виникнення кризових ситуацій. При цьому, вирішальну роль у процесі формування, обробки та передачі актуальної, достовірної та оперативної інформації відіграють автоматизовані системи [1, 2].

Вочевидь, що необхідною умовою забезпечення достовірності інформації є безумовне дотримання принципу одноразового вводу та багаторазового використання інформації.

Із введенням у Збройних Силах України обов'язкового бухгалтерського обліку основна робота з організації первинного обліку оборонних ресурсів всіх видів (майна, озброєння, боєприпасів, техніки, фінансів та частково, особового складу) практично сконцентрувалася у фінансових службах військових частин.

Оскільки основою первинного обліку практично будь-якої організації є бухгалтерський облік, дослідження питань, пов'язаних з порядком формування інформаційних масивів та оцінкою достатності їх наповнення для подальшого ефективного використання в межах сучасної автоматизованої системи організаційного управління є актуальним завданням.

Метою статті є проведення аналізу особливостей автоматизації процесів первинного обліку наявних ресурсів у військових частинах Збройних Сил України.

Ступінь розробленості проблеми

Аналіз публікацій [3-5] за зазначеною тематикою показав, що публікації, зазвичай, присвячені питанням фінансових аспектів забезпечення воєнно-економічної безпеки. Тому, можна зробити висновок, що питання автоматизації процесів формування інформаційних масивів щодо фінансових, матеріальних та інших ресурсів недостатньо

розроблені як в теоретичному, так і в практичному сенсі.

Виклад основного матеріалу.

У сучасних умовах ефективно витрачання фінансових ресурсів стає необхідною умовою діяльності як кожної військової частини так і ЗС України загалом [3]. Загострення цієї проблеми призводить до необхідності пошуку нових шляхів ефективного витрачання, обліку фінансових, матеріальних, інших ресурсів та здійснення звітності для забезпечення обґрунтованого оборонного планування. Розглянемо базові аспекти формування інформаційних масивів стосовно фінансових ресурсів на прикладі програмної системи «Русло-1».

Програмна система «Русло-1С» реалізована на базі платформи «1С: Підприємство 7.7», повністю успадковує високоефективні сучасні технологічні стандарти по організації роботи користувачів з різномірними даними та інформаційними масивами. ПС «Русло-1С» належить до класу складних автоматизованих систем організаційного управління. У її складі розроблено більше 350 видів конструктивних елементів (журналів - 33, документів - 105, довідників - 69, звітів - 106, обробок - 57) і більше 500 програмних модулів, що забезпечують високий рівень автоматизації обробки даних.

Первинні документи і довідники утворюють базу даних системи. Ручна робота користувачів обмежується тільки інтерактивним уведенням первинних документів про рух об'єктів обліку й заповненням відповідних довідників. Вся інша обробка даних повністю автоматизована.

Фінансовий облік ведеться в розрізі:

контрагентів і підзвітних осіб,
 програм фінансування,
 кодів економічної класифікації витрат,
 статей кошторису витрат і доходів МОУ.

Для ведення фінансового обліку користувачі в інтерактивному режимі формують первинні фінансові документи: кошторис, платіжні банківські документи, касові ордери, акти надання й одержання послуг, авансові звіти і т.ін. Результати фінансового обліку автоматично відображаються в реєстрах юридичних і фінансових зобов'язань, касових книгах, книгах аналітичного обліку, меморіальних ордерах, балансі, у файлах обміну даними з казначейською системою «Мережа» і т.ін.

Матеріальний облік ведеться в розрізі:

видів і номенклатури майна;
 служб забезпечення;

технічного стану й категорій майна;
 місць зберігання та матеріально відповідальних осіб;
 партій надходження майна (прибуткових документів).

Для ведення матеріального обліку користувачі в інтерактивному режимі формують первинні документи, що документують (в електронній та паперовій формах) рух майна (надходження, переміщення, вибуття, зміна вартості, зміна складу комплектуючих елементів і т.ін.). Результати матеріального обліку автоматично відображаються у відповідних звітах (матеріальних звітах, меморіальних ордерах, книгах кількісного - сумового обліку, інвентарних картках, відомостях нарахування зношування необоротних активів, оборотно - сальдових відомостях, відомостях інвентаризації, балансі і т.ін.).

Нарахування й виплата грошового забезпечення військовослужбовцям і заробітної плати працівникам (ГЗ і ЗП) ведеться в розрізі:

особового складу;
 періодів нарахування;
 джерел фінансування;
 кодів економічної класифікації витрат;
 статей витрат кошторису МОУ;

Розрахунок ГЗ і ЗП повністю автоматизований. У якості вихідних даних для розрахунку використовуються дані з наказів командирів військових частин про: прийом на службу, кадрові зміни, одноразові нарахування, додаткові утримання (аліментів, відшкодування матеріального збитку і т.ін.). Для розрахунку ЗП, крім того, використовуються: таблиць обліку робочого часу, лікарняні листи, накази на відпустку. Проводиться автоматизований розрахунок індексації доходів фізичних осіб на основі щомісячних коефіцієнтів індексації, імпортованих із системи «Ліга». Виплата ГЗ і ЗП може здійснюватися, як через касу, а також через особисті рахунки (картки) у банках. Результати нарахування й виплат ГЗ і ЗП виводяться у вигляді різних звітів: роздавальних відомостей, розрахункових листків, особових рахунків, меморіальних ордерів, оборотно - сальдових відомостей і т.ін.

Особливістю реалізації програм розрахунку ГЗ і ЗП є висока адаптивність схем нарахувань і втримань до змін у законодавстві України. У складі системи є спеціальні довідники, за допомогою яких користувачі можуть добудовувати схеми нарахування ГЗ і ЗП без участі програмістів.

Аналіз результатів і формування звітності. При записі первинних документів у базу даних автоматично формуються бухгалтерські проводки по синтетичних рахунках і аналітичних регістрах обліку (субконто). На основі цих проводок автоматично оновлюється база бухгалтерських підсумків. Таким чином, у будь-який момент часу в системі підтримуються актуальні бухгалтерські підсумки.

За допомогою загальних і спеціальних звітів можна автоматично одержати результати обліку будь-яких об'єктів за будь-який інтервал часу. Крім того, у багатьох звітах є можливість одержання розшифровки результуючих показників, що дозволяє оперативно одержати більш детальну інформацію про джерела отриманих результатів. Це робить систему «прозорою» для: аналізу й контролю.

Ступінь деталізації даних в аналітичних звітах системи дозволяє користувачеві заповнити найрізноманітніші форми додаткових звітів, не передбачених у системі. Крім того, користувач може трансформувати будь-який звіт системи у формат Excel-таблиці й виконати необхідну модифікацію форми подання даних.

Для формування регламентованої звітності перед органами державного контролю і управління в системі передбачений відповідний пакет звітів, програмне забезпечення яких варто підтримувати в актуальному стані у відповідність із поточними змінами в законодавстві.

Формування даних для завантаження бази даних ПК «Формуляр в/ч» забезпечується за допомогою спеціальних програм імпорту та експорту даних. Для забезпечення інформаційної сумісності в ПК «Русло-1С» із ПК «Формуляр в/ч» імпортуються відповідні класифікатори (ОВТ, служб забезпечення, категорій військовослужбовців і т.ін.). Основні облікові дані для ПК «Формуляр в/ч» формуються автоматично в процесі виконання операцій по веденню бухгалтерського обліку.

Введення додаткових даних, необхідних для забезпечення експорту в ПК «Формуляр в/ч» зводиться до редагування трьох довідників «Необоротні активи», «Запаси» і «Спеціальне майно». Для цієї мети розроблений спеціальний незалежний інтерфейс, що забезпечує безпеку бухгалтерських даних від зовнішнього впливу з боку користувачів служб забезпечення та групи оборонного планування. У процесі редагування цих довідників виконується «прив'язка» нових елементів довідників до Класифікатора ОВТ і фіксуються зміни в технічному стані об'єктів обліку. Таким чином, загальний обсяг ручної роботи зводиться до мінімуму. Після актуалізації специфічних характеристик майна в зазначених

довідниках виконується автоматичне вивантаження даних у файли обміну даними для завантаження в ПК «Формуляр в/ч».

Мінімальні вимоги до параметрів персональних комп'ютерів:

для центрального комп'ютера - ЦП Celeron 1000 / ОЗУ 128Мб / НЖД 10G

для периферійних комп'ютерів - ЦП Pentium 200 / ОЗУ 32Мб / НЖД 1Gb

Мінімальні вимоги до складу ліцензійного програмного забезпечення:

Операційна система: Windows-XP або Windows-2000 на кожному комп'ютері.

Програмна платформа: «Система 1С: Підприємство. 1С: Бухгалтерія 7.7 мережна» на центральному комп'ютері.

Програмна система (ПС) «Русло-1С» - це комплексне рішення для автоматизації процесів бухгалтерського обліку у військових частинах ЗСУ, а також формування бази облікових даних інформаційно - аналітичної системи (ІАС) оборонного планування «Ресурс».

Головними особливостями ПС «Русло-1С» у порівнянні зі звичайними бухгалтерськими програмами є:

задоволення специфічних вимог по веденню бухгалтерського обліку у військових частинах ЗСУ (облік спеціального майна, нарахування грошового забезпечення військовослужбовцям, облік витрат по статтях кошторису МОУ і т.ін.)

формування додаткових розділів обліку оборонних ресурсів (кадрових, фінансових та матеріальних), що забезпечують автоматизоване завантаження бази даних програмного комплексу (ПК) «Формуляр в/ч» ІАС «Ресурс».

Користувачами ПК «Русло-1С» є особовий состав:

фінансових служб в/ч,
служб матеріально-технічного забезпечення в/ч,
інформаційно-аналітичної групи оборонного планування в/ч.

У складі ПС «Русло-1» реалізовано шість функціональних підсистем:

Фінансовий облік;
Матеріальний облік;
Нарахування й виплата грошового забезпечення військовослужбовцям;
Нарахування і виплата заробітної плати працівникам;

Аналіз результатів формування звітності;
Формування даних для завантаження бази даних ПК «Формуляр в/ч».

Для застосування ПС «Русло-1С» необхідно створити автоматизовані робочі місця користувачів, об'єднаних у локальну обчислювальну мережу, що складається із центрального комп'ютера (сервера) для розміщення загальної інформаційної бази й периферійних комп'ютерів для забезпечення можливості одночасної роботи декількох користувачів.

Доступ користувачів до комп'ютерних даних та інформаційної бази (масивів) регламентується адміністратором системи за допомогою налаштування інтерфейсів і прав користувачів. Для більшості військових частин може бути рекомендований наступний варіант організації мережі автоматизованих робочих місць користувачів:

АРМ начальника фінансової служби на центральному комп'ютері із загальною інформаційною базою даних системи.

АРМ бухгалтерів у відповідності з їх спеціалізацією по веденню окремих розділів бухгалтерського обліку на периферійних комп'ютерах.

АРМ формування файлів завантаження ПК «Формуляр в/ч» для забезпечення роботи начальника інформаційно-аналітичної групи оборонного планування й начальників служб забезпечення в/ч.

При необхідності можуть створюватися окремі периферійні АРМ начальників служб забезпечення, а також периферійні АРМ матеріального обліку на складах в/ч.

Висновки

Формування первинних фінансових документів військових частин з використанням програмної системи «Русло-1С» забезпечує первинний облік наявних фінансових, матеріальних та інших ресурсів.

В аналітичних звітах системи передбачена різна ступінь деталізації даних та реалізовані прості механізми адаптації під потреби користувачів, що не потребує від них спеціальних знань в галузі налаштування програмних засобів. Цей фактор значно спрощує процедуру експлуатації ПС.

Між ПС «Русло-1С» та ІАС «Ресурс» забезпечується інформаційна сумісність шляхом експорту даних стосовно кадрових, фінансових та матеріальних ресурсів, що дозволяє актуалізувати інформаційні масиви та забезпечувати достовірність інформації, необхідної для оборонного планування.

Подальші дослідження

Таким чином, база даних ПС «Русло 1С» містить широкий спектр достовірних даних щодо обліку матеріальних, фінансових і кадрових ресурсів, які можуть та повинні бути інтегровані у єдиний інтегрований банк даних. ПС «Русло 1С» в сукупності з системою електронного документообігу «СЕДО-М» повинна скласти автоматизовану систему організаційного управління Збройних Сил України. Тому подальші дослідження необхідно провести з точки зору оцінки можливості інтеграції зазначених систем в межах формування єдиного інформаційного середовища з використанням як формалізованих так і неформалізованих документів. Без автоматизації процесів первинного обліку оборонних ресурсів створення такої системи практично неможливе.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Сініцин І.П., Суслов В.Ю., Яблокова Т.Л. Рішення для автоматизації оборонних відомств. Інформаційні технології в економіці, менеджменті і бізнесі. Проблеми науки, практики і освіти. Тези доповідей XV міжнародної науково-практичної конференції 25-26.02.2010 р. С. 311-312
2. Сініцин І.П., Суслов В.Ю., Сироватський Л.А., Яблокова Т.Л. Забезпечення достовірності інформації в автоматизованих системах Збройних Сил. В кн. Збірник матеріалів науково-практичного семінару Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України, 26.10.2011р. К. С.12
3. Чимишенко С.М., Чистик О.М. Оптимізація моделі забезпечення збройних сил України фінансовими ресурсами. Електронний ресурс http://www.confcontact.com/2012_10_04/ek1_chi_mishenko.htm
4. Шевчук В. А. , Сутність процесу фінансового забезпечення Збройних Сил України. Електронний ресурс <http://www.pravoznavec.com.ua/period/article/3140/%D8>
5. Андрій Буряченко Перспективи фінансового забезпечення розвитку Збройних Сил України Електронний ресурс http://securities.org.ua/securities_journal/review.php?num=50&pub=477

Рецензент: Шевченко В.Л., д.т.н., с.н.с.,

ЦВСД НУО України

Поступила в редакцію 29.04.13